

EUGENIUSZ BERNADZKI

Niektóre wskaźniki możliwości pozyskania drewna w Lasach Państwowych i ich interpretacja (głos w dyskusji)

Some indicators of the possibility to harvest timber in State Forests and their interpretation. Voice to the discussion

ABSTRACT

The indicators of the possibilities of timber harvesting in the State Forests in Poland arouse doubts. The timber volume increment values determined in recent years show gross errors. A proposal of different interpretation of some indicators (harvest/resources ratio, age class structure, assessment of destabilisation of stands, reduction of maturity age of stands is presented. The large-scale inventory of forest resources may provide reliable data on the status of forest resources and the possibilities of their utilisation.

KEY WORDS

utilization of timber resources, annual increment, felling age

Rozwijająca się w ostatnim okresie dyskusja nad możliwościami użytkowania zasobów drzewnych w Lasach Państwowych wykroczyła już poza ramy wymiany argumentów prowadzonej na konferencjach naukowych, w czasopismach naukowych i fachowych i stała się również przedmiotem zainteresowania mediów (prasa codzienna, radio, telewizja). Przyczyną tak wielkiego zainteresowania funkcją surowcową naszych lasów jest utrzymująca się koniunktura na rynku drzewnym, której nie zahamowało nawet zwiększenie podatku VAT w połowie 2004 r. Nie wnikając w przyczyny obecnej sytuacji na rynku drzewnym, warto jednak przypomnieć, że jeszcze bardzo niedawno, w okresie trudności ze zbytem drewna, tak wiele uwagi poświęcano wielostronnym funkcjom lasu, zarzucając naszej gospodarce leśnej nadmierne użytkowanie zasobów.

Przemysł drzewny wywiera na Lasy Państwowe presję, by wydatnie zwiększyć rozmiar pozyskania drewna (m.in. obszerne sprawozdanie z dyskusji zorganizowanej w Instytucie Technologii Drewna w Poznaniu, opracowane przez K. Fechnera i opublikowane w Gazecie Drzewnej nr 7/8 z 2004 r., jak też artykuł autorstwa A. Steca i M. Musiała zamieszczony w „Gazecie Wyborczej” z 12.08.2004). Argumenty do wywierania presji na zwiększenie pozyskania drewna możemy jednak znaleźć we wnioskach z Konferencji naukowo – technicznej nt. „Stan zasobów drzewnych Lasów Państwowych i możliwości ich użytkowania” zorganizowanej przez Zarząd Główny Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Leśnictwa i Drzewnictwa oraz Dyрекcję Generalną Lasów Państwowych w dniach 24-26 marca 2004 r. Warto w tym

EUGENIUSZ BERNADZKI

ul Conrada 18 m 138
01-922 Warszawa

miejscu zacytować wnioski 3 z tej konferencji: „Konsumpcja przyrostu wynosi aktualnie około 60%. Jednocześnie, w wyniku rozwoju gospodarczego, następuje wzrost zapotrzebowania na surowiec drzewny, którego zużycie na jednego mieszkańca w Polsce w stosunku do krajów

4 Eugeniusz Bernadzki

rozwinętych gospodarczo jest bardzo małe. Równocześnie zaistniała realna potrzeba i możliwości zwiększenia podaży drewna w stopniu nie naruszającym właściwych relacji do przyrostu”.

Przyrost bieżący zasobów drzewnych

W aktualnych publikacjach wiele uwagi poświęcono relacji przyrostu do użytkowania. Między innymi Bruchwald [2004] podkreśla, że Lasy Państwowe realizują konsekwentnie strategię gospodarowania zasobami drzewnymi polegającą na pozyskiwaniu mniejszej ilości surowca drzewnego, niż wynosi przyrost bieżący miąższości. Wskazuje na to zresztą systematyczny wzrost zasobów [Las... 1997]. Wątpliwości natomiast może wzbudzić liczbowe określenie tej relacji, gdyż duże wahania obliczonego bieżącego rocznego przyrostu wskazują na małą dokładność przyjętej metody, o czym napisał również Bruchwald [2004]. W 10-leciu 1993-2003 obliczone na podstawie opublikowanych materiałów [Las...1997; Szempliński 2004] wartości przyrostu zamykały się w bardzo szerokich granicach, od 4,8 do 10,7 m³/ha. Podważa to wiarygodność tych liczb.

Na niedoskonałość metody określania wzrostu zasobów drzewnych mogą również wskazywać wielkości tego wzrostu obliczane na podstawie „Aktualizacji...” [Szempliński 2004]. W 10-leciu 1993-2003 rozpiętość obliczanego corocznie wzrostu zasobów wahała się w granicach 10,2-46,8 mln m³. Przykładowo w 1999 r. wyniósł 46,8 mln m³, a w 2000 r. – już tylko 12,5 mln m³. Na przedstawione wielkości mogła również wywierać wpływ zmiana metod określania zasobności drzewostanów. Na potrzebę wprowadzenia zmian w stosowanej dotychczas metodzie opracowywania aktualizacji stanu zasobów drzewnych wskazuje Smykała [2004].

W publikacji przygotowanej na Kongres Leśników Polskich [Las... 1997] zawierającej wiele cennych materiałów statystycznych pochodzących z aktualizacji BULiGL oraz DGLP, zamieszczono w tabeli 5B dane o przyroście bieżącym okresowym przeliczonym na 1 rok:

Okres	1946	1946-1955	1955-1965	1965-1975	1975-1985	1985-1995
m ³ /ha rok	–	4,5	4,9	5,0	6,6	5,8

W komentarzu do tych liczb stwierdzono: „...wskaznik przyrostu bieżącego będzie się stopniowo zmniejszał w następnym 50-leciu, głównie z powodu starzenia się drzewostanów”. Temu słusznemu i zgodnemu z prawidłowościami wzrostu drzewostanów stwierdzeniu, zdają się zaprzeczać liczby uzyskane z materiałów opracowanych przez Szemplińskiego [2004] na podstawie „Aktualizacji” BULiGL. Średni przyrost bieżący roczny dla okresu 8 lat (1996-2003) wynosił 7,7 m³/ha, a dla ostatniego 5-lecia (1999-2003) – nawet 8,0 m³/ha, przy równocześnie systematycznie rosnącym użytkowaniu (dla okresu 1996-2003 – 4,13 m³/ha, a w 5-leciu 1999-2003 – 4,44 m³/ha grubizny brutto). W stosunku do okresu 1985-1995 przyrost w latach 1996-2003 zwiększył się o 34%, a biorąc pod uwagę pięćlecie 1999-2003 – o 37%. Można zatem na podstawie przedsta-

Tabela.

Porównanie zasobności, przyrostu i użytkowania na 1 ha/rok w wybranych krajach Europy

Comparison of forest resources, increment and utilisation per 1 ha/year in the selected European countries

Kraj	Lata inwentaryzacji	m ³ /ha/rok brutto			Użytkowanie zasobów [%]
		zasobność	użytkowanie	przyrost	
Polska	2003	220	4,8	8,0	2,2
Niemcy	1987-1989	271	5,5	5,9	2,2
Austria	1986-1990	286	6,5	6,6	2,3
Szwecja	1985-1989	112	3,2	4,1	2,9
Szwajcaria	1993-1995	354	6,4	9,2	1,8

Źródło: Der Schweizer Wald – eine Bilanz. Bundesamt für Umwelt, Wald und Landschaft Bern, 1999. 72.

wionych liczb stwierdzić, że obliczany u nas przyrost mąszszości jest obciążony znacznym błędem, a zatem wątpliwości mogą wzbudzać obliczane relacje między użytkowaniem a przyrostem stanowiące przedmiot rozważań na temat możliwości pozyskania drewna w Polsce.

Porównując wielkość tak określanego przyrostu bieżącego mąszszości w Lasach Państwowych w Polsce z przyrostem wykazywanym w kilku krajach europejskich (tab.) można by sądzić, że znajdujemy się pod tym względem w czołówce, wyprzedzając Niemcy i Austrię i zbliżając się do poziomu najzasobniejszych lasów w Szwajcarii. Czy to jednak jest realne?

Struktura wiekowa drzewostanów

W 2003 r. struktura powierzchniowa klas wieku Lasów Państwowych określana na podstawie wyników „Aktualizacji...” przedstawiała się następująco:

Klasa wieku	I	II	III	IV	V	VI	VII i starsze	KO KDO BP
%	11,5	18,8	23,4	19,4	13,1	5,6	2,7	4,6

Udział drzewostanów III i IV klasy wieku, stanowiący niemal połowę powierzchni lasów wskazuje, że etat użytków rębnych będzie systematycznie wzrastał, a w perspektywie 30-40 lat osiągnie maximum. Równie systematycznie będzie wzrastało pozyskanie w stosunku do przyrostu bieżącego i w pewnym okresie może przekroczyć wielkość tego przyrostu, zgodnie z opisaną przez Bruchwalda [2004] „strategią B” gospodarowania zasobami drzewnymi. Taka sytuacja będąca konsekwencją intensywnych działań poprzednich pokoleń leśników, nie może być traktowana jako naruszanie substancji naszych lasów, ale wymagać będzie podejmowania wcześniejszych działań w celu zabezpieczenia możliwie równomiernego użytkowania, zgodnie z założeniami trwałej i zrównoważonej gospodarki leśnej.

Dążeniom do utrzymania ciągłości użytkowania i równocześnie utrzymania ład u przestrzennego już teraz powinny towarzyszyć działania zmierzające do „rozładowania” tej sytuacji przez wcześniejsze podejmowanie przebudowy drzewostanów przedrębnych [Czuba 2004].

Przedstawiona struktura klas wieku odbiega od struktury lasu normalnego przede wszystkim z racji dużego udziału III klasy wieku (23,4%) i niedoborów drzewostanów I klasy wieku (11,5%). Niedobory te w pewnym stopniu zmniejsza systematycznie powiększająca się powierzchnia drzewostanów z zaawansowanym procesem odnowienia (KO, KDO, BP). Nie możemy natomiast mówić o nadmiarze starszych klas wieku, gdyż stosujemy przecież i to na znaczną skalę wyższy niż 100 lat wiek dojrzałości rębnej, uzasadniony składem gatunkowym drzewostanów, jak też faktem, że 47% powierzchni Lasów Państwowych zajmują lasy ochronne, gdzie na znacznej części arealu stosowany jest większy wiek dojrzałości do odnowienia.

Analiza aktualnej struktury klas wieku wskazuje, że średni wiek drzewostanów oceniany obecnie na 59 lat będzie nadal wzrastał przede wszystkim z racji dużego arealu III i IV klasy wieku (łącznie 43% powierzchni lasów), natomiast na wielkość tego wskaźnika znacznie mniejszy wpływ wywierać będzie zmniejszanie udziału drzewostanów starszych (V klasa wieku i starsze). Trudno jest zatem się zgodzić ze stwierdzeniem Czuby [2004], że „dalsze starzenie się drzewostanów – np. do przeciętnego wieku 65 lat – może spowodować zagrożenie trwałości lasu”. Ten wskaźnik należy zatem rozpatrywać w całym aspekcie struktury wiekowej naszych drzewostanów, mając również na względzie strukturę gatunkową.

Zgadając się w pełni z podkreślaną przez Czubę [2004] potrzebą szerszego stosowania przebudowy w drzewostanach przedrębnych warto wspomnieć, że mając na względzie ogólne cele naszej gospodarki leśnej: kształtowanie lasów wielofunkcyjnych, biologicznie zróżnicowanych, dobrze dostosowanych do warunków siedliskowych, podejmujemy decyzje indywidualne

6 Eugeniusz Bernadzki

w odniesieniu do każdego drzewostanu, formułując cele, a następnie zadania określane w czasie i przestrzeni z uwzględnieniem ład przestrzennego obiektu, a przede wszystkim stanu drzewostanu przebudowywanego i jego sąsiedztwa.

Duże znaczenie do zapewnienia pełnego sukcesu przebudowy będzie miało zabezpieczenie wprowadzanych odnowień przed szkodami wyrządzanymi przez dużych roślinożerców. Jest to ważny czynnik ograniczający, na co wskazuje rozmiar szkód wyrządzanych przez zwierzyńcę płową: w 1995 r. szkody stwierdzono na łącznej powierzchni 1,294 mln ha, tj. 19% ogólnej powierzchni lasów, z czego około 1/3 przypada na szkody istotne [Las... 1997]. Należy się zatem liczyć ze znacznymi kosztami prowadzonych prac, jak również z koniecznością opracowywania dobrze przemyślanych planów przebudowy zawierających nie tylko projekt zabiegów i ich lokalizację w czasie i przestrzeni, ale również przewidywane konsekwencje przyrodnicze i gospodarcze dla całego obiektu.

Pozyskanie drewna

Dobrym wskaźnikiem wielkości pozyskania jest ilość pozyskanego drewna na 1 ha powierzchni leśnej. Obliczone na podstawie liczb zamieszczonych w referacie Szemplińskiego [2004] wartości tego wskaźnika ($\text{m}^3/\text{ha}/\text{rok}$ brutto) w poszczególnych latach przedstawiały się następująco:

Okres	1978	1985	1990	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
m^3/ha rok	3,7	4,0	2,9	3,4	3,3	3,4	3,4	3,6	3,9	4,1	4,3	4,2	4,6	4,8

Jak wskazują wymienione liczby pozyskanie drewna na jednostce powierzchni w Lasach Państwowych w ubiegłym dziesięcioleciu systematycznie rośnie. W pierwszych pięciu latach tego okresu wynosiło średnio $3,5 \text{ m}^3/\text{ha}$, a w ostatnich 5 latach – już $4,4 \text{ m}^3/\text{ha}$ (w 2003 r. – $4,8 \text{ m}^3/\text{ha}$), co oznacza wzrost o 25%. W porównaniu z krajami dysponującymi lepszymi siedliskami leśnymi i zasobniejszymi drzewostanami są to już wartości znaczne (tab.).

Dobrym wskaźnikiem wielkości pozyskania drewna jest też stosunek użytkowania do zasobów. Wskaźnik ten dla Lasów Państwowych przedstawiał się następująco [Szempliński 2004]:

Okres	1975	1980	1985	1990	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
% użyt.	2,6	2,2	2,3	1,6	1,8	1,8	1,8	1,7	1,8	1,9	1,9	2,0	2,0	2,1	2,2

Do końca lat osiemdziesiątych ubiegłego wieku pozyskiwano powyżej 2% zasobów rocznie, w latach dziewięćdziesiątych wskaźnik ten wyraźnie zmniejszył się, a od roku 2000 systematycznie wzrasta. W Niemczech i w Austrii przy wyższej niż u nas zasobności drzewostanów, wskaźnik ten kształtuje się na zbliżonym do naszego poziomie (2,2-2,3 %), natomiast w Szwajcarii dysponującej bardzo zasobnymi drzewostanami użytkuje się tylko 1,8% zapasu (tab.).

Z przedstawionych liczb wynika, że pozyskanie drewna w Lasach Państwowych w Polsce, w ostatnich latach zwiększające się, można ocenić jako wysokie. Przedstawiona wyżej struktura wiekowa drzewostanów wskazuje na teoretyczną możliwość wzrostu użytkowania rębego. Jednak konieczność uwzględniania reguł ład przestrzennego, a przede wszystkim zasad trwałego i równomiernego rozwoju naszych lasów może wpłynąć na ograniczenie tego wzrostu.

Wiek dojrzałości rębnej

Postulowana we wnioskach z konferencji naukowej nt: „Stan zasobów drzewnych Lasów Państwowych i możliwości ich użytkowania” [2004] potrzeba pilnej weryfikacji wieków rębności może nie wzbudzać zasadniczych wątpliwości, gdyby nie pojawiały się głosy wskazujące na potrzebę nie tyle weryfikacji co wręcz ich obniżania. Uzasadnienie dla tej tendencji znajduje się w zagrożeniu deprecjacją drewna w drzewostanach starych, co generalnie jest słuszne, ale nasile-

nie tego zjawiska jest lokalnie bardzo zróżnicowane. Natomiast obniżanie wieku dojrzałości rębnej nie może się przyczynić do rozwiązania problemu dużych bloków drzewostanów rębnych i przeszlorębnych [Szabla 2004]. Przy podejmowaniu decyzji w tym zakresie konieczne będzie gruntowne rozważenie całego kompleksu działań nie tylko niezbędnych do uporządkowania ładu przestrzennego, ale również uwarunkowań i celów trwałej i zrównoważonej gospodarki leśnej, by nie powtórzyła się podobna sytuacja w następnym cyklu odnowienia lasu. Warto w tym miejscu przypomnieć, że przed ponad 30 laty odbyła się na terenie Beskidu Żywieckiego konferencja poświęcona konieczności rozwiązania problemu dużych bloków rębnych i przeszlorębnych świerczyn. Jak widać ten problem powraca jak bumerang, co może wskazywać, że nie wszędzie podejmowano skuteczne działania w młodszych drzewostanach mające na celu zapobieganie albo ograniczanie tego rodzaju sytuacji. Może to być ważny argument uzasadniający konieczność rozpoczęcia na większą skalę szeroko rozumianej przebudowy drzewostanów przedrębnych [Czuba 2004].

Systematycznie rosnący udział drzewostanów V klasy wieku i starszych, będący główną przyczyną wzrostu naszych zasobów drzewnych, co zresztą zawsze było traktowane jako sukces naszej gospodarki leśnej, nie może być, przynajmniej obecnie, uważany za przyczynę obniżania się stabilności drzewostanów starszych. Udział użytków przygodnych będący jednym ze wskaźników stabilności drzewostanów, wynosił w latach 1971-1989 średnio około 12% rozmiaru użytkowania w drzewostanach rębnych i około 30% realizowanego pozyskania w drzewostanach przedrębnych, jak też około 50% etatu cięć przedrębnych [Stępień 2004]. Liczby te zdają się wskazywać, że z obniżeniem stabilności mamy raczej do czynienia w drzewostanach młodszych, a nie w rębnych.

Od dawna wiadomo, że w starszych drzewostanach szybko narasta zagrożenie spowodowane przez grzyby rozkładające drewno [Mańka 1976; Bernadzki 2003].

Jak to już podkreślono, nasilenie tego zjawiska ma z reguły charakter lokalny i może stanowić podstawę do podejmowania przez KTG decyzji o wcześniejszym rozpoczynaniu przebudowy (odnowienia) w drzewostanach przedrębnych, z uwzględnieniem uwarunkowań i ograniczeń wynikających z prawidłowej gospodarki prowadzonej w lesie wielofunkcyjnym.

Przedstawione rozważania proponuje się traktować jako głos w dyskusji nt. możliwości użytkowania zasobów drzewnych Lasów Państwowych, a przede wszystkim oceny niektórych wskaźników określających te możliwości. Dyskusja taka wydaje się pożądana, a nawet niezbędna, gdyż niektóre z przedstawionych wskaźników są bezkrytycznie lub wręcz tendencyjnie wykorzystywane przez przemysł drzewny do wywierania presji na leśnictwo w celu zwiększenia pozyskania drewna. Jednak Lasy Państwowe odpowiedzialne za stan lasów stanowiących dobro społeczne i realizowanie zatwierdzonej przez prawo zasady trwałej i zrównoważonej gospodarki leśnej prowadzonej w lasach wielofunkcyjnych, nie może ulegać presji spowodowanej dobrą koniunkturą na rynku drzewnym. Koniunktura może, czasami nawet szybko, ulec zmianie (europejski rynek drzewny wcale nie cierpi wskutek przewagi popytu nad podażą!), a decyzje m.in. co do obniżenia wieku rębności nie mogą przecież być zmieniane w cyklu koniunkturalnym! Leśnicy operując określonymi wskaźnikami są zobowiązani do krytycznej oceny ich wiarygodności. Do uzyskania wiarygodnych informacji o stanie naszych lasów, nie tylko zasobów drzewnych, w skali ogólnokrajowej i regionalnej, niezbędne staje się wykonanie dobrze przygotowanej inwentaryzacji wielkoobszarowej.

Na zakończenie warto może przypomnieć, że w historii Lasów Państwowych w Polsce powtarzała się niejednokrotnie presja na zwiększenie pozyskania drewna dla osiągnięcia doraźnych korzyści finansowych. Była to na przykład eksploatacja Puszczy Białowieskiej w latach dwudziestych ubiegłego stulecia przez firmę „Century”, której konsekwencje są dobrze widoczne do dzisiaj, wymuszanie przez Komisję Planowania Gospodarczego dodatkowego

8 Eugeniusz Bernadzki

pozyskania określonych sortymentów drewna na eksport, wymuszanie ponadplanowego pozyskania dla potrzeb szybko rozbudowującego się przemysłu i górnictwa. Leśnicy, szczególnie zaś zrzeszeni w Polskim Towarzystwie Leśnym, zawsze przeciwstawiali się tej presji m.in. protestując w 1992 r. przeciw „planowi przerzedzania i odmładzania polskich lasów”, sporządzanego pod naciskiem Banku Światowego.

Leśnictwo polskie ponosząc pełną odpowiedzialność za stan lasów, zapewnienie ich wielofunkcyjności oraz trwałego i zrównoważonego rozwoju, musi w trudnych warunkach gospodarki rynkowej w sposób wyważony, dysponując dobrą wiedzą o stanie lasów, podejmować decyzje hodowlano – ochronne, kierując się ogólnie znanymi założeniami:

- ✦ W lesie czas ma inne znaczenie niż w pozostałych gałęziach gospodarki narodowej, a konsekwencje podejmowanych decyzji będą widoczne po upływie długiego czasu i pozostawiają trwałe ślady w stanie naszych lasów.
- ✦ Las współczesny składa się z ogromnej liczby niepowtarzalnych drzewostanów, będących głównie efektem działalności człowieka, systematycznie korygowanej przez siły przyrody, a rozwijających się pod wpływem warunków siedliskowych i sąsiedztwa. Wymaga to podejmowania indywidualnych decyzji opartych na dobrej informacji o drzewostanie, uwarunkowanych stanem całego lasu i uwzględniających dobre rozpoznanie przyrodniczych i gospodarczych konsekwencji.

Literatura

- Anonim 1999. Der Schweizer Wald – eine Bilanz. Bundesamt f. Umwelt, Wald u. Landschaft. Bern. 72.
- Anonim 2003. Wyniki aktualizacji stanu powierzchni leśnej i zasobów drzewnych w Lasach Państwowych na dzień 1 stycznia 2003. PGL, Lasy Państwowe. 13.
- Bernadzki E. 2003. Struktura, wiek i zagrożenie zgnilizną drewna starych drzewostanów sosnowych. Sylwan 5: 3-12.
- Bruchwald A. 2004. Relacje między użytkowaniem głównym i przyrostem miąższości. Sylwan 5: 3-12.
- Czuba M. 2004. Ocena możliwości pozyskania drewna w Lasach Państwowych. Mat. konf. nauk. – tech. nt: „Stan zasobów drzewnych Lasów Państwowych i możliwości ich użytkowania”. Ustroń-Jaszowiec. 10.
- Fechner K. 2004. Żeby leśnikom i drzewiarzom było lepiej. Gazeta Drzewna 7/8: 4.
- Konferencja nauk.-tech. nt: „Stan zasobów drzewnych w Lasach Państwowych i możliwości ich użytkowania”. Ustroń-Jaszowiec. Wnioski. 4.
- Las w liczbach 1997. Praca zbiorowa. 162.
- Mańka K. 1976. Fitopatologia leśna. PWRiL, Warszawa. 386.
- Smykała J. 2004. Relacje między rocznym pozyskaniem drewna i etatem na 10-lecie w aspekcie różnicowania wielkości pozyskania w skali nadleśnictwa, dyrekcji regionalnej i kraju. Mat. konf. nauk.-tech. nt: „Stan zasobów drzewnych Lasów Państwowych i możliwości ich użytkowania.” Ustroń-Jaszowiec. 9.
- Stępień E. 2004. Rola etatu w użytkowaniu rębny i przedrębny jako regulatora rozmiaru użytkowania lasu w skali nadleśnictwa i kraju. Mat. konf. nauk.-tech. nt: „Stan zasobów drzewnych Lasów Państwowych i możliwości ich użytkowania”. Ustroń-Jaszowiec. 14.
- Stec A., Musiał M. 2004. Drewno na pniu. Gazeta Wyborcza z dn 12.08.2004.
- Szabla K. 2004. Problematyka użytkowania lasu w Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Katowicach. Mat. konf. nauk.-tech. nt: „Stan zasobów drzewnych Lasów Państwowych i możliwości ich użytkowania”. Ustroń – Jaszowiec. 16.
- Szempliński A. 2004. Zasoby drzewne w Lasach Państwowych – stan obecny i perspektywy. Mat. konf. nauk.-tech. nt: „Stan zasobów drzewnych Lasów Państwowych i możliwości ich użytkowania”. Ustroń-Jaszowiec. 13

SUMMARY

Some indicators of the possibility to harvest timber in State Forests and their interpretation. Voice to the discussion

The discussion on the possibilities of timber harvesting in the State Forests spreads wider and wider, and is also present in the daily newspapers and other media. The pressure on the State

Forests to increase timber harvesting results from the favourable timber market situation. In the discussion, which is also conducted among foresters, the referred to indicators are subject to manipulation and their values may arouse doubt. The broad range of the annual volume increment values, determined on the basis of the timber resources status updates, as well as the extremely high values of this increment in recent years (in comparison with the data from other countries - see table 1), undermine the reliability of this indicator which is used in evaluating the relationships with regard to harvest. The ratio of annual timber harvest indicator to the State Forests' timber resources is on a level similar to that of the more rich forest resources of Germany and Austria (see table 1). This may point to the fact that forest utilisation in Poland has reached quite a high level. The opinion about the dangerous "ageing" of Polish forests is not justified (see the complete age class table) and the forecasted destabilisation may pertain first of all to younger stands, where the percentage of harvested timber from incidental felling is a dozen or so times higher than that in timber stands. However, the opinion about the need to urgently proceed also with the broad conversion of younger stands, necessary to pursue the stable and balanced forest management policy, is fully justified. The consequences of these actions can be observed in the Białowieża Forest after the 1980s. Forestry, which is responsible for the condition of forests and which fulfils the tasks sets in the State's forest policy, must have reliable information. This can be ensured through the large-scale inventory of forest resources.